Lekcja 16

Temat: Lekcja powtórzeniowa do rozdziału "Starożytna Grecja".

WAŻNE POJĘCIA

AGORA centralny plac greckiego miasta-państwa

AMFORA naczynie służące najczęściej do przechowywania wina lub oliwy

AKROPOL wzgórze górujące nad starożytnym greckim miastem

OLIMPIADA czteroletni okres między kolejnymi igrzyskami

POLIS greckie miasto-państwo

GERUZJA rada starszych w starożytnej Sparcie

FIDIASZ wybitny grecki rzeźbiarz, twórca wielkiego posągu Zeusa w Olimpii, zaliczanego

LEONIDAS do jednego z siedmiu cudów świata starożytnego. – król Sparty, który zasłynął z bohaterskiej postawy podczas bitwy pod Termopilami

FILIP II władca Macedonii, który w IV wieku p.n.e. podporządkował sobie większość greckich polis , ojciec Aleksandra Wielkiego.

HERAKLES – mityczny heros, który musiał wykonać 12 niezwykle trudnych prac.

UZUPEŁNIJ TEKST

Ze względu na ukształtowanie terenu Grecy nie stworzyli jednego silnego ……,

tylko liczne miasta-państwa zwane…… . Grecy nazywali swoją ojczyznę…… , a siebie samych …… . Czuli się jednym narodem, mówili tym samym językiem i tworzyli wspólną kulturę. Czynnikiem jednoczącym Greków była także wspólna ……

RELIGIA | MIASTA | PAŃSTWA | MUZYKA | HELLADĄ | HELLENAMI | POLIS | GRECJĄ

UZUPEŁNIJ TEKST

W starożytnych Atenach wykształcił się ustrój zwany ..... Najważniejsze decyzje dotyczące ateńskiej polis podejmowano na obradach..... Mogli w nim uczestniczyć wszyscy....., czyli pełnoletni mężczyźni pochodzący z Aten. Praw obywatelskich nie mieli przybysze z innych polis, kobiety i..... Najwybitniejszym politykiem ateńskim był żyjący w V wieku p.n.e.

ROBOTNICY

KAPITALIZMEM

DEMOKRACJĄ

PERYKLES

ZGROMADZENIA LUDOWEGO

OBYWATELE

NIEWOLNICY

OKRĄGŁEGO STOŁU

GRECCY FILOZOFOWIE

Sokrates – grecki filozof starożytny.
Niewiele wiadomo o życiu Sokratesa. Był synem kamieniarza i rzeźbiarza Sofroniskosa i akuszerki Fainarete. Był żonaty z Ksantypą, z którą miał trzech synów.
Mieszkał w Atenach, gdzie nauczał prowadząc dysputy z przypadkowymi przechodniami na ulicach miasta. Nie opuszczał swojego rodzinnego miasta, z wyjątkiem trzykrotnego udziału w wyprawach wojennych. Walczył jako hoplita.

Platon grecki filozof. w wieku około 20 lat spotkał Sokratesa i został jego najsłynniejszym uczniem. Studiował u niego przez 8 lat. Jego ojciec Ariston pochodził ze znakomitego, ateńskiego rodu potomków króla Kodrosa, matka Periktione natomiast miała wśród swoich przodków Solona. Właściwe imię Platona, otrzymane po dziadku, brzmi Arystokles. Według najpopularniejszej hipotezy przezwisko Platon (od gr. platos – szerokość, obszerność, rozległość) zostało nadane przez jego nauczyciela gimnastyki Aristona z Agros. Inne koncepcje mówią, że to przezwisko wywodzi się od obfitującego w słowa stylu pisarskiego Platona.

Arystoteles – filozof, jeden z trzech – obok Sokratesa i Platona – najsławniejszych filozofów starożytnej Grecji. Założyciel szkoły filozoficznej w ogrodach Lykeionu (od nazwy sąsiadującej z nimi świątyni Apollina Likejosa) – stąd wzięło się później słowo „liceum”.

Oprócz filozofii Arystoteles położył ogromne zasługi w rozwoju logiki i nauk przyrodniczych, szczególnie astronomii, fizyki i biologii.

BÓSTWA GRECKIE

IMIĘ BÓSTWA GRECKIEGO	DZIEDZINA, KTÓREJ BÓSTWO PATRONOWAŁO
ATENA	Bogini mądrości i sprawiedliwej wojny, opiekunka mówców i polityków
APOLLO	Bóg piękna, opiekun sztuki i poezji
AFRODYTA	Bogini miłości, opiekunka zakochanych
HERA	Bogini niebios, patronka małżeństw
POSEJDON	Bóg mórz, opiekun żeglarzy
HADES	Władca krainy zmarłych
HERMES	Posłaniec bogów, opiekun kupców i złodziei

ZAPAMIĘTAJ

DEMOKRACJA ATEŃSKA

W demokracji ateńskiej wszyscy obywatele, czyli pełnoletni mężczyźni pochodzący z Aten, mieli wpływ na władzę. Najważniejsze decyzje podejmowano wspólnie podczas zgromadzenia ludowego.

WYCHOWANIE DZIECI W SPARCIE

Spartańskie wychowanie było bardzo surowe i pozbawione wygód. Dzięki niemu młodzi Spartanie mieli wyrosnąć na doskonałych wojowników – posłusznych, odważnych i odpornych na ból.

USTAL KOLEJNOŚĆ WYDARZEŃ

Śmierć Aleksandra Macedońskiego		Pierwsze igrzyska w Olimpii 776 p.n.e
Pierwsze igrzyska w Olimpii		Bitwa pod Maratonem 490 p.n.e
Bitwa pod Issos		Bitwa pod Issos 5.11.333 p.n.e
Bitwa pod Maratonem		Śmierć Aleksandra Macedońskiego 323 p.n.e

USTAL KOLEJNOŚĆ WYDARZEŃ

WYPRAWA ALEKSANDRA MACEDOŃSKIEGO DO INDII		Pierwsze igrzyska w Olimpii 776 p.n.e
PODBÓJ Persji przez Aleksandra Macedońskiego		Bitwa pod Termopilami 480 p.n.e
Pierwsze igrzyska w Olimpii		Podbój Persji przez Aleksandra Macedońskiego od 334 p.n.e do 327p.n.e
Bitwa pod Termopilami		Wyprawa Aleksandra Macedońskiego do Indii 327 p.n.e – 324 p.n.e.

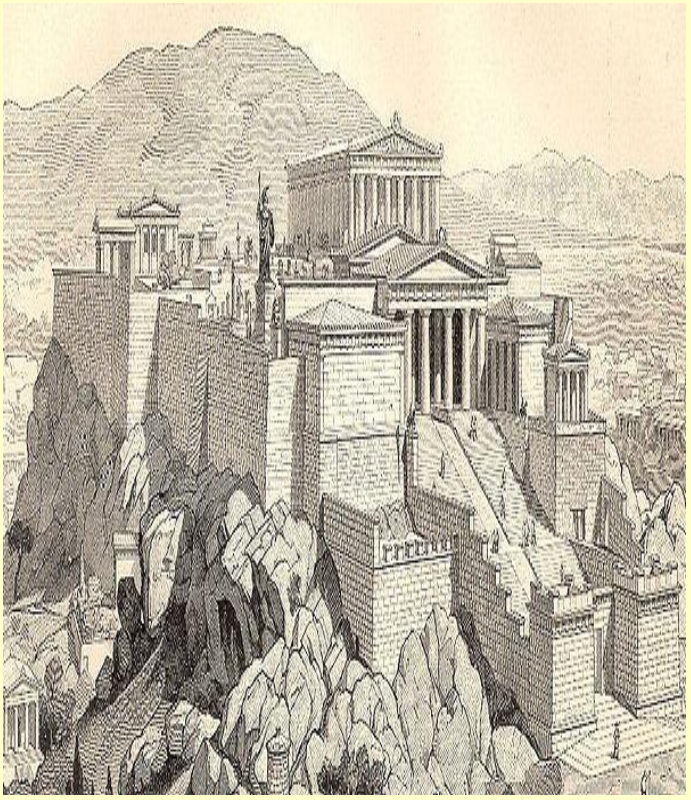
MITY to starożytne opowieści o czynach bogów i herosów. Dla starożytnych Greków były one źródłem wiedzy o świecie, wyjaśniały pochodzenie człowieka oraz zjawiska przyrodnicze. Dawały także wskazówki, jak należy postępować w życiu.

Mitologia grecka – zbiór mitów przekazywanych przez starożytną grecką tradycję opowieści o bogach i herosach.

AKROPOL

Mianem akropolis określano niegdyś miasto lub jego część położoną na wzgórzu (gr. akros – najwyższy, polis – miasto). Położony na wzgórzu, które stało się miejscem kultu w VI w. p. n. e. Zasłynął on ze swych budowli, które zostały wzniesione przez Greków w V w. p.n.e. Jedną z nich jest **Partenon**, który został zbudowany ku czci Ateny. Drugą ważną budowlą jest **Erechtejon**. Stał się on najważniejszym ośrodkiem religijnym na Akropolu. Trzecim arcydziełem architektonicznym było miejsce kultu Ateny Nike. Ostatnim miejscem kultury w tym miejscu jest **teatr Dionizosa**, który umiejscowiony został we wschodniej części Akropolu.

Kompleks najpiękniejszych świątyń Akropolu powstał w V w. p.n.e. z inicjatywy **Peryklesa.**

AKTOR

Aktorami w teatrze greckim mogli być tylko mężczyźni, którzy odgrywali także role kobiece. Aktorów nie mogło być więcej, aniżeli trzech**. Na głowach mieli peruki , na twarzach maski, a na nogach koturny, który dawały wrażenie, że aktorzy są wyżsi,** aniżeli w rzeczywistości. Maski miały otwory wykonane w taki sposób, aby zwiększyć akustykę głosu. Maski pełniły także inną funkcję, upodabniały aktora do granej przez niego postaci, informowały o wieku i płci bohatera

PRZEDSTAWIENIA TEATRALNE, czyli **komedie** i **tragedie,** były w starożytnej Grecji bardzo popularne. Dla starożytnych Greków teatr pełnił funkcję wychowawczą. Odgrywane sztuki pokazywały, jak właściwie postępować i dokonywać słusznych wyborów.

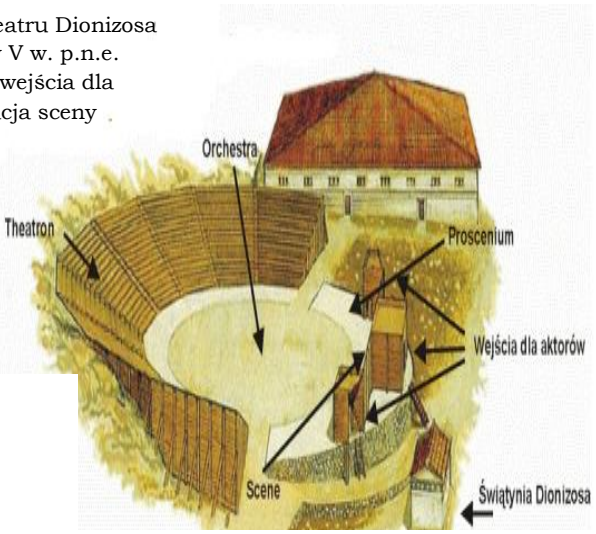
Aktor w męskiej masce komicznej

HOMER – grecki pieśniarz wędrowny, epik, śpiewak i recytator. Uważa się go za ojca poezji epickiej. Najstarszy znany z imienia europejski poeta, który zapewne przejął dziedzictwo długiej i bogatej tradycji ustnej poezji heroicznej. Do jego dzieł zalicza się eposy: **Iliadę i Odyseję**

WAŻNE DATY

- **490** r. p.n.e. bitwa morska pod Maratonem
- **480** r. p.n.e. bitwa pod Termopilami
- **480** r. p.n.e. bitwa morska pod Salaminą
- **334** r. p.n.e.- bitwa nad rzeką Granik
- **333** r. p.n.e.- bitwa pod Issos
- 332 r. p.n.e.- podbój Fenicji i zajęcie Egiptu, założenie Aleksandrii
- **331** r. p.n.e.- podbicie Mezopotamii, bitwa pod Gaugamelą
- **327-324** - próba podboju Indii

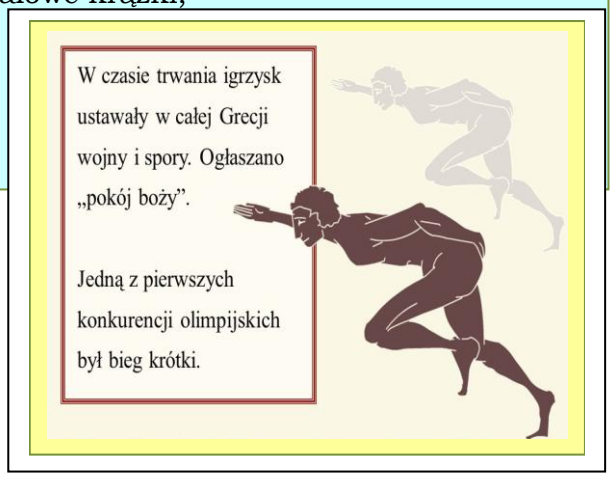
Rekonstrukcja teatru Dionizosa z drugiej połowy V w. p.n.e. Pojawiły się trzy wejścia dla aktorów i dekoracja sceny

IGRZYSKA OLIMPIJSKIE odbywały się w Olimpii co cztery lata na cześć Zeusa. Pierwsze igrzyska olimpijskie odbyły się prawdopodobnie w 776 r p.n.e. Brać udział w igrzyskach mogli tylko nadzy mężczyźni, a kobiety, cudzoziemcy i niewolnicy nie mogli do nich przystępować. Zapalenie ognia olimpijskiego symbolizowało otwarcie igrzysk olimpijskich. Nagrodami za pierwsze miejsca były wieńce z gałązek oliwnych i wieczna chwała.

PIĘCIOBÓJ:
- biegi
- skok w dal: wykonywane przez każdego uczestnika po trzy razy,
- rzut dyskiem: dysk ważył około 6 kg, były to kamienne lub metalowe krążki,
- rzut oszczepem: oszczepy były wykonane z lekkiego drewna,
- zapasy

ATLETYKA CIĘŻKA:
-boks i pankration

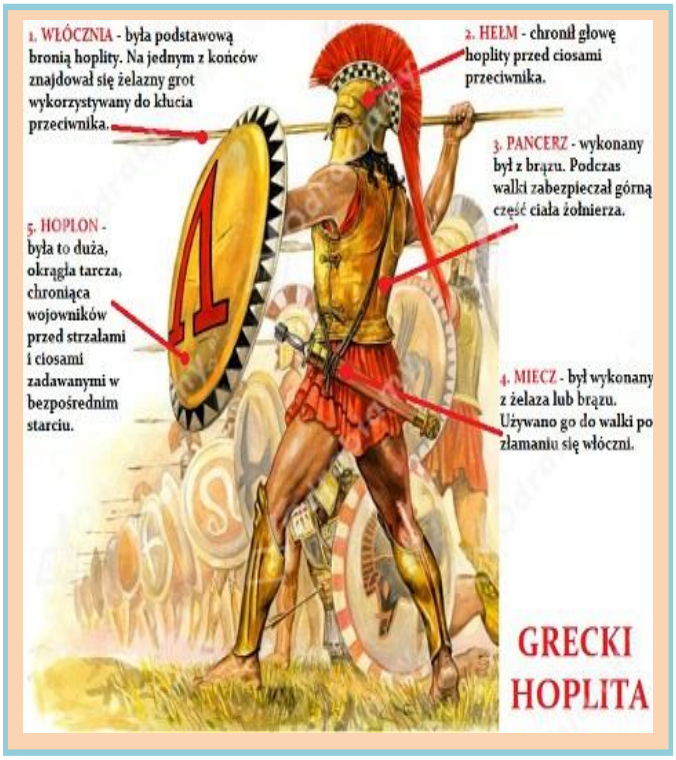
ZASADY OBOWIĄZUJĄCE PODCZAS IGRZYSK

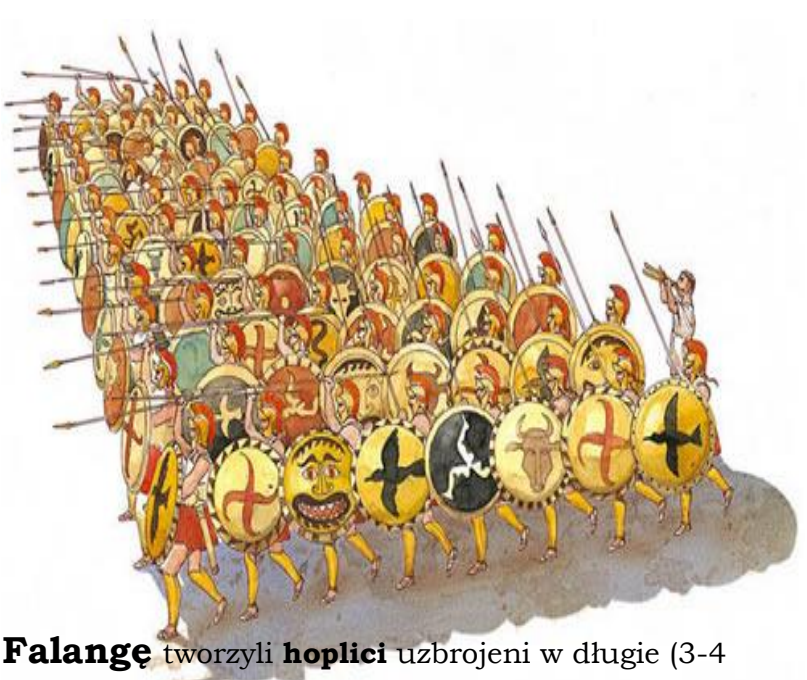
– „święty rozejm"

– wykluczenie kobiet z udziału w zawodach

– nagrodą były wieńce oraz sława

– nie było nagród materialnych

Falangę tworzyli **hoplici** uzbrojeni w długie (3-4 metrowe) włócznie, zbroję skórzaną bądź z żelaza, hełm typu korynckiego oraz krótki miecz do walki w zwarciu.

SZTUKA GRECKA

- rzeźba

– Fidiasz

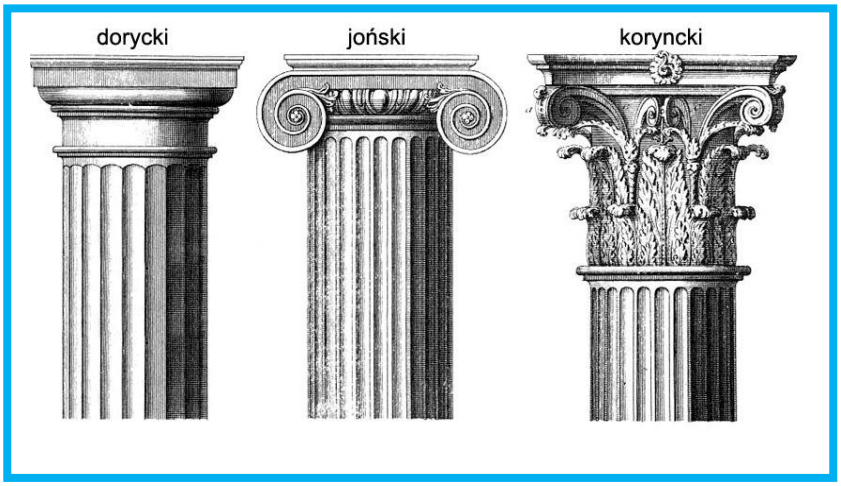
Fidiasz Posąg **Zeusa z Olimpii**

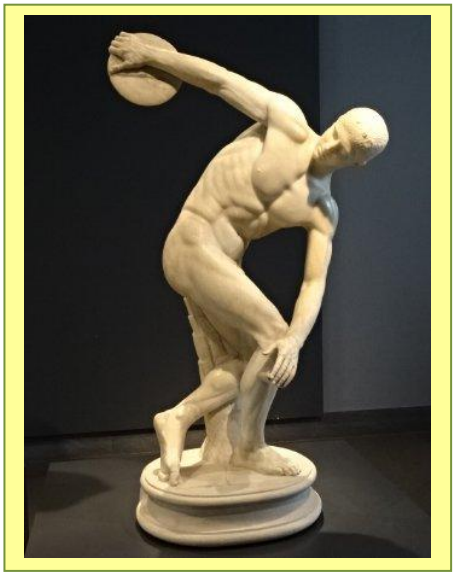
Atena Partenos
Fidiasza

– Myron

- świątynie
- porządki architektoniczne

Kopia Dyskobol Myrona

POWODZENIA NA SPRAWDZIANIE ☺ !